

Vård.

”Kritiker tystas på Karolinska”

Omkring 40 läkare och sjuksköterskor vittnar i SR:s ”Kaliber” om hur Karolinska inte längre fungerar efter omorganisationen – och om hur kritiker tystas.

– Sjukhusdirektören sade att ”ställer man inte upp på det här så bör man söka sig ett annat jobb”, säger överläkaren Mikael Rolfs som sade upp sig för att inte ”brinna upp”.

● DN har tidigare berättat om hård kritik mot Karolinskas nya organisation och att medarbetare upplever att ledningen tystar intern kritik mot den nya verksamheten. Även Sveriges Radios ”Kaliber” har sedan 2016 granskat den konsultdrivna nya modellen på sjukhuset, och i ett nytt program har man talat med ett 40-tal läkare och sjuksköterskor. De beskriver hur de inte förstår syftet med omorganisationen, där klinikerna avskaffats. De vittnar också om hur konsulter och nya chefer utan medicinsk utbildning förstärkt stuprör och byråkrati, och att utvecklingen går åt fel håll. SR tar upp ökade överbeläggningar och vårdköer, som även DN beskrivit.

– Jag ser varje dag när jag kommer in till jobbet, hur dåligt det fungerar. Hur kunde man rasera en organisation som var fullt fungerande för ett och ett halvt år sedan som i dag bara är en spillra, en katastrof, säger barnmorskan Karin Frostemo i ”Kaliber”.

Hon är en av 58 barnmorskor som under de senaste ett och ett halvt åren sagt upp sig på Karolinska Huddinge.

– Jag hade aldrig sagt upp mig om jag inte hade blivit bortträngd och utfryst, som jag blivit för att jag har uttalat mig, säger hon.

Hon är inte ensam om att vittna om en rådande tystnadskultur.

Överläkare Mikael Rolfs, tidigare chef på ECMO vid Nya Karolinska, uppger i programmet att han närvarat vid möten där sjukhusdirektör Melvin Samsom uttryckligen sagt att det är ”quit eller commit” som gäller.

– Jag var själv med på ett möte där Melvin sade att om man som chef inte ställer upp på det här så bör man söka sig ett annat jobb, säger han till DN.

Han sade upp sig 2017 och arbetar nu i ett annat landsting.

– Jag vill kunna vakna på morgnarna utan att vara arg när jag går till jobbet. Situationen på Karolinska var sådan att om jag hade fortsatt så hade jag brunnit upp.

Enligt Rolfs handlade det dels om en rad nya chefer som inte förstod behoven, att det nya sjukhuset inte byggts efter behov och om den nya verksamhetsmodellen, som enligt Rolfs togs fram utan medarbetarnas medverkan.

– Vi hörde talas om att arbetet pågick, men vi visste inte vilka som var involverade eller vad de höll på med. Det var som en hemlig grupp som tillsatts. Sedan blev vi kallade till ett möte där allt presenterades. Då var budskapet att ”det är det här som gäller”.

Rolfs beskriver ett väldigt hårt språk, som var hämtat från näringslivet.

– Karolinska är ändå en offentlig förvaltning, inte ett aktiebolag, och då måste man ha rätt att diskutera. Man har odlat en kultur som är väldigt skrämmande.

Landstingets revisorer har, som DN berättat, nyligen riktat skarp kritik mot att Karolinska styrs som ett bolag, trots att är en kommunal nämnd, vilket står i strid med kommunallagen.

Även under DN:s granskning har anställda kontinuerligt vittnat om tystnadskulturen.

Överläkare Mikael Rolfs, tidigare chef på ECMO vid Nya Karolinska, uppger till ”Kaliber” att han närvarat vid möten där sjukhusdirektör Melvin Samsom uttryckligen sagt att det är ”quit eller commit” som gäller.

Foto: Magnus Hallgren

Fakta. Sjunkande läkarförtroende

Karolinska universitetssjukhuset har 16 000 anställda.

I den senaste medarbetarenkäten har andelen ambassadörer bland de anställda, det vill säga de som är stolta och rekommenderar Karolinska som sin arbetsplats, ökat från 14 till 16 procent.

Av de 9 000 som svarat på frågan om förtroende för sjukhusledningen uppger dock endast 20 procent att de har förtroende. 50 procent uppger att de inte har förtroende.

Lägst förtroende för sjukhusledningen har läkarna med index 23. 2015 var motsvarande siffra bland läkarna cirka 50.

Personalomsättningen på sjukhuset var 15,6 procent 2017, en ökning med 4 procentenheter jämfört med 2015.

Den senaste tiden har tjänstemän i organisationen skickats på utbildning, där de mot bakgrund av den intensiva granskningen i medier fått instruktioner om gällande lagstiftning, och vad som kan hända om uppgifter läcker.

– Vi har fått veta att brott mot sekretessen i offentlig verksamhet kan leda till dagsböter och upp till fängelse i ett år. Det här är en offentlig verksamhet, men budskapet är ett annat, säger en källa.

Sjukhuset bekräftar att utbildning skett: ”Juristerna är ute i organisation och utbildar om rättigheter och skyldigheter i offentlig verksamhet; det tillhör deras ansvarsområden.”

Yvonne Dellmark, ordförande för Läkarföreningen på sjukhuset, lyfter att patientsekretess gäller: Ingen får lämna ut uppgifter som kan vara till men för någon patient. Men meddelarskydd innebär att anställda har rätt att ge annan information till medier anonymt, utan att arbetsgivaren har rätt att efterforska.

– Men via olika repressiva åtgärder tystas människor som på olika sätt är kritiska. Lönen är en, det finns andra som inte fått det schema eller den utbildning de önskat, och även andra exempel. Det är svårt att visa, men vi ser det i så många fall på olika nivåer att vi kan konstatera att det finns ett mönster, säger hon till DN.

Enligt Dellmark har introduktionen av den nya verksamhetsmodellen accentuerat tystnadskulturen.

Professor emeritus Kjell Asplund är föreslagen ny styrelseledamot för Karolinska. Han är ordförande i Statens medicinsk-etiska råd och ledde en utredning om fallet Macchiarini, där han riktade stark kritik mot Karolinska.

I sin rapport pekade han på risker för en tystnadskultur. Till DN säger han att vissa anställda inte kände igen sig i beskrivningen.

– Det är säkert så att det finns många parallella kulturer som varierar från klinik till klinik vilket gör att man kanske inte kan tala sve-

pande om en tystnadskultur. Men vi diskuterade problemet.

De fyra läkare som slog larm om Macchiarinis forskningsfusk, anser att tystnadskulturen finns kvar på sjukhuset. Visselblåsarnas talesperson Kalle Grinnemo, som numera arbetar i Uppsala, reagerar på att Kjell Asplund nu intar en försiktigare ståndpunkt.

– Kjell Asplund ska väljas in i Karolinskas styrelse. Om han hade varit moralens väktare och stått upp för etiken skulle han stå fast vid kritiken han hade i utredningsrapporten. Där pekade han på en tystnadskultur ända upp på ledningsnivå, säger Kalle Grinnemo.

Sjukhusdirektör Melvin Samsom motsäger i ”Kaliber” att det finns en tystnadskultur.

I ett mejl till DN skriver Samsom: ”Vi vill inte ha en tystnadskultur på Karolinska. Att medarbetarna ska kunna lyfta sina synpunkter är en förutsättning för att utveckla verksamheten vidare. Ledarskap är en oerhört viktig del i att skapa en kultur som uppmuntrar öppenhet; därför lägger vi mycket energi på ledarskapsutveckling i sammanhanget kring nya verksamhetsmodellen.”

”Karolinska är en stor organisation där vi behöver utvärdera och prioritera de justeringar som behövs; en förutsättning för detta är att vi har en kultur där medarbetarna kan bidra på ett öppet och effektivt sätt”, fortsätter han.

DN har även sökt hr-direktören Anna Karin Samuelson som nyss sagt upp sig. Hon skriver i ett mejl:

”Det är ledsamt om medarbetare inte vågar ha en dialog med sin närmaste chef. Det är viktigt att medarbetare ska kunna ta upp frågor i verksamheten. Om det inte fungerar kan medarbetarna gärna eskalera frågor till nästa chefsnivå. Dörren till hr och sjukhusledningen står också alltid öppen.”

Lisa Röstlund

lisa.rostlund@dn.se

Anna Gustafsson

anna.gustafsson@dn.se

Tillkännagivande

Stockholms läns landstingsfullmäktige

sammanträder tisdag den 8 maj 2018 kl. 10.00
i Landstingshuset, Hantverkargatan 45, Stockholm.

Dagordning och handlingar finns att läsa på landstingets hemsida www.sll.se och i appen Politik SLL.

Välkommen!

Annika Sandström, Ordförande

Följ fullmäktigedebatten

- Från åhörarläktaren i Landstingshuset, Hantverkargatan 45
- Via webb-tv från landstingets hemsida www.sll.se

Stockholms läns landsting

Besöksadress: Hantverkargatan 45
Postadress: Box 22550, 104 22 Stockholm
Tfn växel: 08-737 25 00, Fax: 08-737 41 09
E-post: landstinget@sll.se, www.sll.se

Stockholms kommunfullmäktige

sammanträder 7 maj kl. 16.00
i Stadshusets rådssal

Kl. 16.00 Interpellationer

Kl. 17.00 Frågestund

Kl. 18.00 Beslutsärenden

Du kan följa sammanträdet

via webb-tv, stockholm.se/kf-tv

eller i Stockholms närradio, 95,3 MHz
samt från åhörarläktaren.

Du kan ta del av sammanträdeshandlingarna via Meetings plus, edokmeetings.stockholm.se.
Handlingarna finns också att läsa i Stadshusets reception.

Välkommen!

Eva-Louise Erlandsson Slorach, ordförande

Stockholms stad

stockholm.se